

مرحله نخست دادگاه رژیم جمهوری اسلامی با موفقیت به پایان رسید

مرحله نخست دادگاه رسیدگی به کشتار زندانیان سیاسی در دهه ۶۰ به مدت پنج روز، از ۱۸ ژوئن تا ۲۲ ژوئن ۲۰۱۲ در مرکز اقدام حقوق بشر سازمان عفو بین الملل در لندن برگزار شد. در این مرحله از دادگاه، قضات تحقیق عضو کمیسیون حقیقت یاب، متشکل از شش حقوقدان و شخصیت برجسته و مترقی جهانی، پرفسور اریک دیوید، حقوقدان بلژیکی، خانم مری لونیز اسمال، همکار برجسته کمیسیون حقیقت یاب آفریقای جنوبی، پرفسور دانیل تورپ، حقوقدان کانادایی از مونتreal، خانم آن بورکلی، محقق سازمان عفو بین الملل، پرفسور ویلیام شاباز، حقوقدان ایرلندی و پرفسور موریس کوپیتورن، گزارشگر سابق شورای حقوق بشری سازمان ملل در امور ایران، هشتاد تن از اعضای خانواده های جان سپردگان دهه شصت و جان به در بردگان از اعدام ها دسته جمعی و کشتار زندانیان سیاسی در این دهه را، به دادگاه فراخواندند و از آنان تحقیق به عمل آوردند. شاهدان، از چهل شهر و استان ایران و از میان همه ی گرایشات سیاسی انتخاب شده بودند که رژیم جمهوری اسلامی عزیزان شان را در دهه شصت اعدام و یا زندانی و شکنجه کرد.

دادگاه، روز دوشنبه ۱۸ ژوئن با سخنرانی پرفسور جان کوپر، رئیس کمیته بین المللی راهبردی حقوقدانان ایران تریبونال آغاز شد. وی، ضمن معرفی اعضای کمیسیون و موریس کوپیتورن به عنوان رئیس کمیسیون، به روند شکل گیری و سازماندهی دادگاه پرداخت و گفت، به دلیل وسعت کشتار زندانیان سیاسی در دهه شصت، کمیته راهبردی تصمیم گرفت دادگاه را در دو مرحله با حضور صد شاهد برگزار کند. در این مرحله، کمیسیون حقیقت یاب، امروز در این مکان کار خود را آغاز می کند و به مدت پنج روز، هشتاد شاهد را به دادگاه فرا می خواند و تحقیقات خود از آنان را آغاز می کند. تمامی شاهدها، از پیش شکایات نامه و اظهارنامه های خود را به کمیته راهبردی تسلیم کرده و کمیسیون براساس آن ها، تحقیقات خود را آغاز می کند. وی، گفت، کمیسیون حقیقت یاب در پایان کار خود، براساس شهادت شهود و تحقیقاتی که انجام می دهد، گزارشی تهیه و به تیم دادستانی تسلیم می کند. تیم دادستانی براساس این گزارش و اسناد و شواهدی که کمیته راهبردی حقوقدانان ایران تریبونال در اختیار آن قرار می دهد، علیه جمهوری اسلامی کیفرخواست صادر می کند و به دادگاه در مرحله دوم ارائه می دهد.

بعد از جان کوپر، پیام تصویری توتو، رئیس کمیسیون حقیقت یاب آفریقای جنوبی پخش شد. او، ضمن حمایت از مردم ایران، کشتار زندانیان سیاسی در دهه شصت را یک فاجعه انسانی برای تمام بشریت خواند و با خانواده ها اظهار همبستگی کرد و برای آنان در این دادخواهی جهانی مردمی آرزوی موفقیت نمود. وی گفت، تجربه آفریقای جنوبی نشان داده است، گذشت زمان به تنهایی التیام بخش نیست و لازم است حقیقت بیان و به آن رسیدگی شود. رویا غیائی، از فعالان کارزار ایران تریبونال، خواهر جان باخته کبری غیائی، پیام جمعی از مادران خاوران را قرانت کرد(۱). پیام اخوان، به نمایندگی از سوی تیم دادستانی، ضمن تبریک برگزاری این دادگاه تاریخی مردمی، به تشریح کار دادگاه و وظایف تیم دادستانی در مرحله دوم دادگاه پرداخت. وی، در کنفرانس خبری روز هفده ژوئن، که یک روز پیش از برگزاری دادگاه توسط ایران تریبونال برگزار گردید، گفت، علاوه بر جنایتی که جمهوری اسلامی در دهه شصت انجام داده است، کسانی که در این باره سکوت کرده اند نیز، در این جنایت شریک هستند. ما امروز، با برگزاری این دادگاه این سکوت را می شکنیم.

دادگاه، با سخنان کوتاه رئیس دادگاه، ساعت ده و نیم صبح روز دوشنبه ۱۸ ژوئن ۲۰۱۲ کار خود را آغاز کرد. روزانه شانزده تن در جایگاه شهود قرار گرفتند و در باره جنایاتی که رژیم جمهوری اسلامی در دهه شصت در زندان مرتکب شده بود، شهادت دادند. دادگاه، روز جمعه ۲۲ ژوئن ۲۰۱۲، با سخنان حمید صبی، عضو کمیته راهبردی و مشاور کمیسیون حقیقت یاب، جان کوپر و قضات تحقیق به پایان رسید. سحر محمدی، که رژیم جمهوری اسلامی پنج تن از عزیزترین و نزدیک ترین اعضای خانواده اش را، در دهه شصت به قتل رسانده است، همراه با مریم چیتگر، که پدرش را جمهوری اسلامی در سال ۱۹۸۷ در وین ترور کرد، دسته گل هائی به اعضای کمیسیون و حقوقدانان عضو کمیته راهبردی اهداء کردند. مریم، با قرار گرفتن در جایگاه ریاست دادگاه، به نمایندگی از کارزار ایران تریبونال، از قضات و حقوقدانان عضو کمیته راهبردی، که بدون هیچ گونه چشم داشت مالی و تنها به دلیل همبستگی انسانی و بین المللی شان به این پروژه تاریخی پیوسته اند، سپاسگزاری کرد و همبستگی آنان با مردم ایران را ستود.

پیش از این، حمید صبی، از هیئت قضات و همه ی کسانی که به نوعی به این پروژه مردمی کمک کردند، تشکر کرد و یاد پرفسور کادر اسمال، عضو کمیته بین المللی راهبردی حقوقدانان ایران تریبونال را که در ژوئیه ۲۰۱۱ در اثر سکته قلبی در گذشت، گرامی داشت. وی گفت، تشکیل کمیسیون حقیقت یاب به پیشنهاد کادر اسمال بود.

در پایان، جمعیت یک پارچه سرود "سر اومد زمستون" را خواندند و به این ترتیب، دادگاه در میان لهله و شادی جمعیت حاضر در محل به پایان رسید.

جلسات دادگاه روزانه به طور زنده از محل دادگاه در لندن پخش شد. دویست و پنجاه و یک هزار و دویست و سی نفر در سراسر دنیا، به ویژه در ایران، دادگاه را به صورت زنده دنبال کردند. پوشش خبری جهانی این دادگاه، علی رغم بی تفاوتی و بی میلی بسیاری از رسانه های کوچک و بزرگ در ابتدای آغاز این پروژۀ تاریخی، بی نظیر بود. تنها کافی است که گفته شود، بیش از پانصد میلیون نفر در سراسر جهان از طریق بی بی سی ورد سرویس، الجزیره، العربیه، تلویزیون کاتال دو سوند، خبرگزاری سوند و ده ها روزنامه سوندی و بریتانیایی، چندین رادیو و سایت فعالان اجتماعی در آمریکا و شبکه اطلاع رسانی "پرس اسوسیشن" در جریان دادگاه قرار گرفتند. به این مجموعه، لازم است مجموعه ای از رسانه های سیاسی و خبری ایرانی، از جمله بی بی سی فارسی، صدای آمریکا، رادیو فرانسه، رادیو دویچه وله، و تقریباً تمامی تلویزیون ها و رادیوهای سازمان ها و احزاب سیاسی ایرانی و چند روزنامه فارسی زبان، روند دادگاه را رو به ایران و ایرانیان خارج کشور پوشش دادند.

ایران تریبونال، روز هفده ژوئن، یک روز پیش از آغاز دادگاه، در محل دادگاه، کنفرانس مطبوعاتی برگزار کرد. در این کنفرانس مطبوعاتی که پوشش وسیعی گرفت، جان کوپر، دانیل تورپ، اریک دیوید و پیام اخوان به سئوالات رسانه ها و حاضران در جلسه پاسخ دادند. یکی از این پرسش ها، در رابطه با محدودیت زمانی دستور کار این دادگاه بود، که چرا فقط به کشتار زندانیان سیاسی در دهه شصت رسیدگی می شود. جان کوپر، رئیس کمیته راهبردی حقوقدانان ایران تریبونال گفت، دامنه نقض حقوق بشر در ایران بسیار گسترده است و تمامی محدودیت های این پروژۀ به دلیل کمبود امکانات در زمینه رسیدگی است. در حقیقت، این پروژۀ محصول زحمات خانواده های جان سپردگان و جان بدر بردگان از این کشتارها است. آنها، بدون هیچ گونه حمایت یا کمک دولتی و یا دریافت کمک مالی از دولت ها و سایر موسسات وابسته به آنها، این پروژۀ تاریخی را سازمان دهی کرده اند. هم چنین، آرمان برگزار کنندگان این دادگاه این است که این نوع دادرسی الگویی شود برای سایر قشرهای جامعه ایران تا بتوانند به دادخواهی و رسیدگی به امور حقوقی شان در موقعیت فعلی ایران بپردازند، با این هدف که سرانجام چرخه خشونت و کشتار در فرهنگ و جامعه ایران خاتمه یابد و قدرت نظام حقوقی مستقل و عدالت اجتماعی برقرار شود.

در پاسخ به پرسشی که گفته می شود، هزینه های این دادگاه را دولت آمریکا تامین می کند، جان کوپر گفت، قبل از هر چیزی باید بگویم من و سایر همکارانم داوطلبانه به این پروژۀ پیوسته ایم و پولی دریافت نمی کنیم. ما مطلقاً، هیچ کمکی از سازمان ها و دولت ها نمی گیریم. من حتا، با نمایندگان پارلمان و احزاب در باره این پروژۀ صحبت نکرده ام که شائبه وابستگی به آنها را پیدا نکنیم. تامین هزینه های این دادگاه به عهده کمیته ای است که از طرف سازمان دهندگان برای جمع آوری کمک های مالی از افراد و نه دولت ها سازماندهی شده است.

دانیل تورپ، در این باره گفت، شاید هیچ کس به اندازه ما در این باره دغدغه فکری نداشته باشد. شرط پیوستن من به این پروژۀ، استقلال آن از دولت ها و احزاب سیاسی بوده است. من حاضر نیستم در دعوای سیاسی، طرف یکی را علیه دیگری بگیرم. هدایت متین دفتری گفت، راز موفقیت این کارزار، استقلال آن بوده است و اگر غیر از این بود، من هم به آن نمی پیوستم.

در پاسخ به پرسشی دیگر در مورد روش کار اجلاس پنج روزه کمیسیون حقیقت یابی ایران تریبونال در لندن، یادآوری شد که کمیسیون تحقیق، به صدها برگ مدارکی که خانواده های جان باخته گان و جان بدر بردگان به آنها ارائه داده اند، رسیدگی می کند و به شهادت ۸۰ تن شاهد از اعضای خانواده ها و جان بدر بردگان که از چندین کشور جهان، از جمله از ایران به لندن آمده اند، رسیدگی خواهد کرد.

بعد از پایان اجلاس تحقیق در لندن، کمیسیون طی سه هفته مدارک و شواهد را از دیدگاه حقوقی مورد بررسی قرار می دهد تا افراد مسنول، روش و برنامه سیستماتیک شکنجه و کشتار زندانیان سیاسی توسط جمهوری اسلامی ایران براساس قوانین جزائی بین المللی و میثاق جهانی حقوق بشر که ایران نیز یکی از امضا کنندگان آن است، مشخص شده و سپس گزارش خود را به تیم دادستانی اجلاس بعدی تریبونال که بافصله ۲۵ تا ۲۷ اکتبر ۲۰۱۲ در لاهه برگزار می شود، ارائه خواهد کرد تا براساس آن علیه جمهوری اسلامی کیفرخواست صادر کند.

در ادامه گفته شد، نکته قابل توجه این است که قضات تحقیق و تمامی اعضای کمیته راهبردی کارزار ایران تریبونال از شناخته شده ترین حقوقدانان و وکلا و پژوهشگران حقوقی و قضایی درجه یک جهانی هستند و همه داوطلبانه حاضر شدند در این دادگاه مردمی خدمت کنند.

اسامی و موقعیت بین المللی اعضای تیم قضات تحقیق به این ترتیب است:
پروفسور اریک دیوید، استاد حقوق کیفری بین الملل و رییس مرکز قوانین بین المللی در دانشگاه آزاد بروکسل و یکی از مهم ترین کارشناسان عالی رتبه حقوق کیفری در جهان است.
پروفسور دانیال تورپ، استاد حقوق در دانشگاه مونترال و کارشناس حقوق اساسی است.
پروفسور ویلیام شاباس، استاد حقوق بین الملل در دانشگاه میدلسکس انگلستان و شناخته شده ترین کارشناس حقوقی در رابطه با مسئله اعدام و رییس اتحادیه بین المللی دانشمندان قتل عام است.
ماریا لونیس آسمال، فعال حقوق بشر علیه آپارتاید در آفریقای جنوبی که همراه همسرش پروفسور کادر اسمال (عضو متوفی کمیته راهبردی حقوقدانان ایران تریبونال) عضو کمیسیون حقیقت یاب آفریقای جنوبی بودند.
آن بورکلی، محقق حقوق بشر ایران در سازمان عفو بین الملل در اوایل دهه شصت بوده است.
پروفسور موریس کاپیتورن، گزارشگر پیشین سازمان ملل متحد در مورد وضعیت حقوق بشر در ایران و استاد افتخاری حقوق در دانشگاه ایالت بریتیش کلمبیا است.

کارزار ایران تریبونال

۲۴ ژوئن ۲۰۱۲ برابر با ۴ تیر ۱۳۹۱

(۱)

پیام جمعی از مادران خاوران به دادگاه رسیدگی به اعدام فرزندان مان

ما گروهی از مادران خاوران، از چهار سال و نیم پیش، که تلاش برای برگزاری این دادگاه مردمی برای رسیدگی به اعدام عزیزمان آغاز شد، با حساسیت زیادی آن را دنبال کردیم. برگزاری این دادخواهی تاریخی، خواست ما و همه ی خانواده هائی است که عزیزان شان را در زندان های ایران به ناحق اعدام کردند. جمهوری اسلامی، فرزندان ما را از همان روزهای اول انقلاب تحت تعقیب قرار داد، پس از دستگیری و شکنجه، اعدام شان کرد. آنها، نسل کشی را از سال شصت آغاز کردند و در سال شصت و هفت با کشتار فرزندان دربندمان، که از اعدام های سال های پیش از آن جان سالم بدر برده بودند، به اوج رساندند. نسلی را که در پیدایش و ظهور انقلاب نقش داشت، نابود و در کانال هائی که در گورستان های بدون نام و نشان کردند، در پنهان دفن کردند.

ما، از سال شصت به دنبال این حقیقت بودیم که بدانیم عزیزان مان را چرا کشتند و به چه علت و به چه جرمی کشتند. سی سال منتظر بودیم مسنولان جمهوری اسلامی به ما پاسخ دهند. نه تنها هیچ پاسخی نگرفتیم، نه تنها حاضر نشدند به این جنایت هولناک اعتراف کنند، ما را همه ی این سال ها تحت فشار قرار دادند، کتک مان زدند، حبس مان کردند، اجازه برگزاری سالگردها و جلسات یادمان را به ما ندادند، از رفتن به خاوران هم محروم مان کردند. می دانیم سرگذشت ما، سرگذشت غم انگیز همه ی مادران و همسران و خواهران و پدران و فرزندان و برادرانی است که عزیزان شان در زندان های سراسر ایران قتل عام شدند.

ما مادران خاوران، ضمن تبریک برگزاری این دادخواهی تاریخی، آن را اقدامی بسیار مهم در راستای روشن شدن جنایاتی می دانیم که جهان سی سال است چشم بر روی ان بسته است. این یک دستاورد تاریخی برای ما خانواده ها و همه ی مردم ایران است، که شکل گیری آن را یک موفقیت بزرگ در راستای مبارزات مردم ایران برای رهائی می دانیم.

جمعی از مادران خاوران

۲۸ خرداد ۱۳۹۱